

CZEGO
NIE WIDAĆ

MICHAEL
FRAYN

TEATR IM. JANA KOCHANOWSKIEGO W OPOLU

Tomasz Konina

Dyrektor naczelny i artystyczny

Mariusz Łubik

Zastępca dyrektora

Katarzyna Dudek

Kierownik literacki

Jarosław Piechowiak

Kierownik techniczny

Alina Wójcik

Kierownik Biura Obsługi Widzów

Halina Fleger

Redaktor graficzny

Maciej Chojnacki

Scenograf

Zespół:

Zofia Bielewicz, Aleksandra Cwen, Grażyna Kopeć, Arleta Los-Pławszewska, Grażyna Misiorowska, Judyta Paradzińska, Grażyna Rogowska, Beata Wnęk-Malec, Ewa Wyszomirska, Mirosław Bednarek, Andrzej Czernik, Jacek Dżisiewicz, Andrzej Jakubczyk, Norbert Kaczorowski, Waldemar Kotas, Michał Majnicz, Leszek Malec, Grzegorz Minkiewicz, Maciej Namysło, Mirosław Połatyński, Michał Świtła, Krzysztof Wrona, Bogdan Zieliński, Przemysław Czernik (adept)

Honorowymi Patronami Teatru są:

Agnieszka Holland

Barbara Skarga

Wojciech Kilar

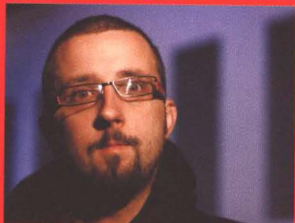
Stanisław Radwan

Tomasz Konina – Reżyser. Absolwent warszawskiej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej (1996). Zadebiutował w Teatrze Ateneum w Warszawie, realizując tam *Wijaszka Wanię* Czehowa (1998). Wysoko oceniona przez publiczność i krytyków premiera *Wesela Figara* Mozarta w Operze Wrocławskiej (1998) była jego reżyserskim debiutem operowym. Kolejne realizacje Tomasza Koniny to: *Tankred* Rossiniego w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie (2000), *Testament psa*

Suassuny w Teatrze im. Norwida w Jeleniej Górze (2001) (reżyseria i scenografia), *Mefistofeles* Boita w Operze Nova w Bydgoszczy (2001) (reżyseria i scenografia), *Fidelio* Beethovena w Teatrze Wielkim w Poznaniu (reżyseria i scenografia) oraz *Peleas i Melizanda* Debussy'ego w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie. W 2002 roku był stypendystą Alberta Vilara w Royal Opera House Covent Garden w Londynie. W 2003 roku w Teatrze Wielkim – Operze Narodowej w Warszawie odbyła się polska prapremiera opery Rossiniego *Podróż do Reims* w jego reżyserii i scenografii, uznana przez wielu krytyków za największe wydarzenie sezonu operowego 2002/2003 w Polsce. W 2004 roku zrealizował *Adriana Lecoultre* Cilei w Teatrze Wielkim w Łodzi. W 2005 roku odbyły się premiery: *Makbeta* Verdiego i *Kandyda* Bernsteina w Teatrze Wielkim w Łodzi, *Cesarza Atlantydy* Ullmanna w Warszawskiej Operze Kameralnej oraz *Wesołej wdówki* Lehára w Teatrze Muzycznym w Łodzi. Jego kolejną realizacją była *La Traviata* Verdiego w Operze Wrocławskiej w 2006 roku i autorski scenariusz *Być jak Callas* wyreżyserowany w Teatrze Muzycznym w Łodzi w roku 2007.

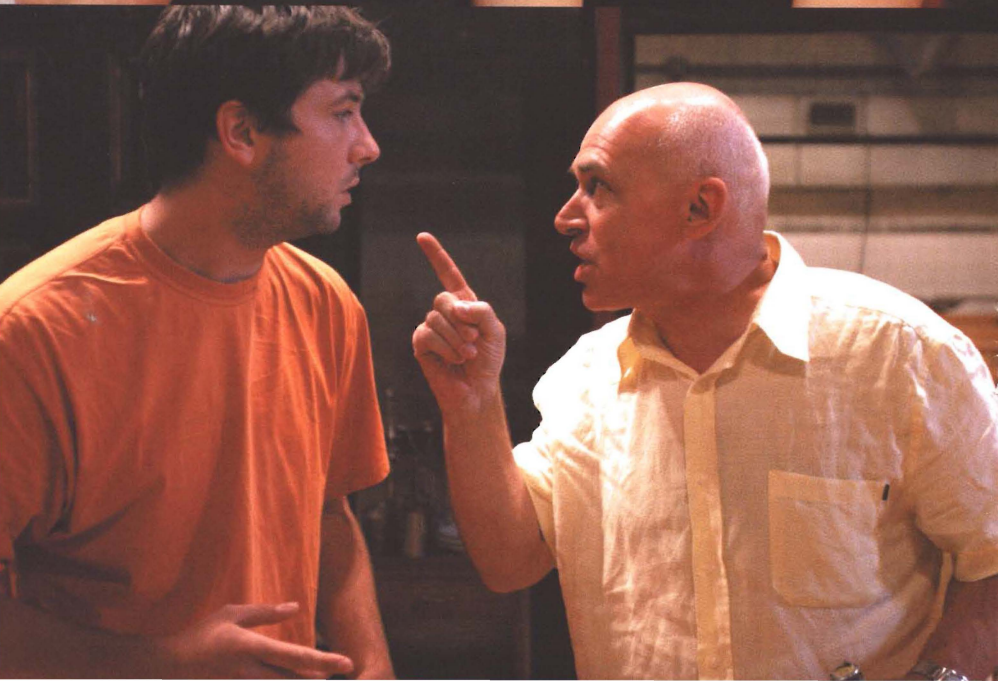
Od 1 października 2007 jest dyrektorem naczelnym i artystycznym Teatru im. Jana Kochanowskiego w Opolu, gdzie w marcu 2008 roku odbyły się premiery spektakli *Jacques Brel*, *Wiśniowy sad* wg Antoniego Czehowa oraz *O lepszy świat* Rolanda Schimmelpfenniga.

Maciej Chojnacki – absolwent Wydziału Grafiki i Malarstwa gdańskiej ASP (2002). Przygotował scenografię do: *Ulicy Gagarina* w reż. Feliksa Falka, *Zwyczajnych szaleństw*, *Romeo i Julii*, *Grubej świni* i *Nieśmiałego na dworze* w reż. Krzysztofa Rekowski, *Kilka błyskotliwych spostrzeżeń (à la Gombrowicz)* w reż. Leszka Bzdyla, *Przed odejściem w stan spoczynku* w reż. Grzegorza Wiśniewskiego, *Pamiętnika z dekady bezdomności* w reż. Romualda Wiczy-Pokojskiego, *Honoru samuraj* w reż. Moniki Strzępki,

Wyprzedzący wspomnień w reż. Jarosława Reblińskiego, *Osaczonych* i *Daily soup* w reż. Małgorzaty Bogajewskiej. W latach 2003–2006 był zatrudniony na stanowisku asystenta scenografa w Teatrze Wybrzeże w Gdańsku. Od marca 2008 jest etatowym scenografem w Teatrze im. Jana Kochanowskiego w Opolu.

Przebłytk rzeczywistości

(streszczenie z J. G. Stillwater „Eros bez spodni
– studium nad znaczeniem farsy sypialnianej”)

Od dawna już znane jest kulturowe znaczenie „sypialnianej farsy”. Dotychczas jednak uwaga komentatorów tego zjawiska skupiona była raczej na metafizycznym znaczeniu błędnej tożsamości i dewiacjach psychicznych. Społeczna krytyka skierowana więc była przeciwko fenomenowi łamania tradycyjnie przyjętego przez kulturę i społeczeństwo podziału ról płciowych i zasad identyfikacji płciowej, charakteryzującego się w niektórych środowiskach „przebieraniem się” – zakładaniem ubiorów przynależnych płci przeciwnej, nakładaniem masek i odgrywaniem ról. Obecnie uwaga badaczy zjawisk kulturowych, koncentruje się raczej na odnalezieniu i wykazaniu obecności pewnych mitycznych wątków w gatunku, jakim jest farsa, a dalej ich religijnych i duchowych następstw.

W typowej sypialnianej farsie mężczyzna i kobieta, wspólnie odkrywają jakieś sekretne lub tajemnicze miejsce („Piękna i Bestia”, „Zamek księcia Sinobrodego” itd.), aby tam dokonać czynów, które powinny pozostać ukryte przed światem. Najwyraźniej jest to wariant tradycyjnego już motywu „poszukiwania i odkrywania tajemnicy”, którego, pomimo wymiaru seksualnego, ostateczną intencją jest jednak oświecenie i transcendencja. Bardzo często obecne jest w nim częściowe zrzucanie odzienia przez „bohaterów” przywodzące na myśl zrzucanie ziemskich iluzji, a całkowita nagość (naga prawda) i „poznanie cielesne” (czyli duchowe zrozumienie) są nieustannie zakłócane przez przypadkowe spotkania (często z innymi „poszukiwaczami tajemnicy”), które uderzająco przypominają próby, jakim poddawani są przyszli nowicjusze w rozmaitych kultach ezoterycznych („Czarodziejski flet”, „Gwiezdne wojny” itd.).

Powtarzającą się i istotną cechą tego gatunku jest obecność wielu drzwi. Jeżeli świat po tej stronie drzwi uznamy za fizyczny, czyli taki,

na którym śmiertelnicy skazani są na egzystencję, to świat lub światy ukryte po drugiej stronie można wyobrazić sobie zarówno jako wyższy, bardziej duchowy poziom, do którego pragną uciec niewtajemniczeni, jak i krainę cieni, z której w każdej chwili mogą wyłonić się demony aby kuścić, zwodzić lub karać. Moment otwierania drzwi, jest zazwyczaj niespodziewany i do złudzenia może przypominać duchowe i wzniosłe chwile olśnienia i oświecenia, uchylające dostęp do tego, „co po drugiej stronie”, przynosząc krótki przeblysk rzeczywistości.

Innym powracającym motywem jest opadanie lub gubienie spodni. Odczytać go można jako aluzję do Upadku Człowieka i utraty niewinności. Utrata spodni w przyjętej konwencji odsłania bieliznę, której pasiasty wzór nie jest bez znaczenia. W paskach, rozpoznać można zarówno wzory na tygrysiej skórze zdziczałej bestii, która czai się w nas pod ucywilizowaną otoczką symbolizowaną przez utracone spodnie, jak również blizny po pręgach pozostałych po chłoście – kiedyś, tradycyjnej karze za cudzołóstwo.

Farsa popularnie uważana jest za „śmieszna”. Prawdą jest, że forma ta często zawiera zabawne elementy związane często z osobliwościami i dziwactwami, takimi jak zjawiska nadprzyrodzone czy zachowania wskazujące na opętanie przez demony. Jednak sens słowa „śmieszny” w tym przypadku znaczącej raczej „prowokujący śmiech”.

Przyjmuje się, że śmiech wiążący się z utratą samokontroli oraz spazmatycznym oddechem jest metaforyczną reprezentacją aktu seksualnego. Może on również powodować płacz, który wskazuje czy prowadzi do zmiany znaczeń i staje się wysublimowaną formą żaloby. Dostrzec tu można symboliczny przedsmak śmierci. Skoro dawniej, tak bardzo obawiano się kichania, bo podczas kichnięcia dusza wylatuje z ciała i może już nigdy nie wrócić, jak groźny zatem jest śmiech. Nieustanne i powtarzające się skurcze mięśni i gwałtowne wydechy przeganiają bowiem duszę z ciała. Niebezpieczeństwo śmiechu rozpoznane jest także w językowych zwrotach i wyrażeniach: „zabójczo śmieszne” czy „prawie umarłem ze śmiechu”. Paraliżująca jest obecność strachu przed bardziej spektakularnym rozlewem krwi, i że farsa może się zakończyć masakrą tak przerażającą jak w „Edypie” czy „Medei” skoro ludzie skłonni są „zrywać boki” lub „pękać ze śmiechu”. Strach przed tym mroczniejszym odcieniem farsy sypialnianej, mógł zatem w przeszłości doprowadzać do jej odrzucenia jako „czystej rozrywki”.

Przekład - Małgorzata Chlebińska

Repertuar

DUŻA SCENA

MATKA JOANNA OD ANIOŁÓW wg Jarosława Iwaszkiewicza William Shakespeare	prem. I 2002
MAKBET Bertolt Brecht	prem. XII 2004
BAAL Tirso de Molina	prem. XI 2006
NIEŚMIAŁY NA DWORZE Stanisław Wyspiański	prem. IX 2007
SĘDZIOWIE	prem. XII 2007
JACQUES BREL WIŚNIOWY SAD wg Antoniego Czechowa Roland Schimmelpfennig	prem. III 2008
O LEPSZY ŚWIAT Odon von Horváth	prem. III 2008
OPowieści LASKU WIEDEŃSKIEGO Michael Frayn	prem. V 2008
CZEGO NIE WIDAĆ	prem. IX 2008

MAŁA SCENA

Marija Ćado BARDZO PROSTA HISTORIA	prem. IV 2007
---------------------------------------	---------------

SCENA NA PARTERZE

Martin McDonagh KRÓLOWA PIĘKNOŚCI Z LEENANE Neil LaBute	prem. IX 2006
GRUBA ŚWINIA	prem. XI 2007

MALARNIA

Elfriede Jelinek CHÓR SPORTOWY	prem. III 2008
-----------------------------------	----------------

W PRZYGOTOWANIU

Paweł Demirski OPERA GOSPODARCA DLA PIĘKNYCH PAŃ I ZAMOŻNYCH PANÓW Agnieszka Holland	prem. X 2008
AKTORZY PROWINCJONALNI	prem. XII 2008

p.o. Głównej księgowej Aleksandra Demciuch, **Koordinator pracy artystycznej** Renata Plużek, **Inspicjentki** Justyna Bartman, Cecylia Jacewska-Caban, Teresa Zielińska, **Asystent dyrektora ds. promocji i sponsoringu** Łukasz Kustrzyński, **Specjalista ds. projektów** Ewa Plutecka, **Specjalista ds. zamówień publicznych** Olga Sima, **Specjalista ds. kadr i zatrudnienia** Katarzyna Branicka, **Sekretariat** Iwona Gołąbek, **Główny mechanik** Ireneusz Podhalański, **Kierownik Działu Administracyjno-Gospodarczego** Jolanta Mazepka, **Dział techniczny** Jaromin Capiga (zastępca kierownika), **Brygadziści montażystów dekoracji** Tomasz Albekier, Stanisław Kraska, **Montażystki dekoracji** Aleksander Anczurowski, Krzysztof Bugajski, Witold Janiszewski, Jerzy Kowalewski, Zbigniew Kuleczko, Tomasz Masłowski, **Pracownia krawiecka damska** Irena Grund (kierownik), Monika Gogol, Maria Szweda, **Pracownia krawiecka męska** Piotr Kasperski (kierownik), Ewa Chmurska **Pracownia akustyczna** Ryszard Balcer (kierownik), Marian Weissenfeld, **Pracownia oświetleniowa** Grzegorz Cwalina (kierownik), Wojciech Gieroi, Daniel Jaskuła, Janusz Kaźmierski, Michał Kostęski, Witold Prokopowicz, **Pracownia stolarska** Bernard Szolc (kierownik), Henryk Urbaneł, **Tapicer** Joachim Bryła, **Ślusarz** Henryk Nicpon, **Pracownia modelatorska** Barbara Cegielska (kierownik), Józef Mazur, **Pracownia malarska** Małgorzata Grubizna, Krzysztof Młyńczak, **Pracownia fryzjersko-perukarska** Paweł Stelmach (kierownik), Katarzyna Borkowska, Barbara Kowzan, **Brygadziści garderobianych i rekwizytorów** Magdalena Tomechna-Dziszewicz, **Garderobiane** Halina Rimpler, Anna Watras, **Rekwizytor** Waldemar Watras.

W programie wykorzystano zdjęcia z prób autorstwa Magdaleny Sztandary.

ZE ZBIORÓW
Instytutu Teatralnego

BIURO OBSŁUGI WIDZÓW - bow@teatrkochanowskiego.art.pl
przyjmuje zamówienia na sprzedaż biletów indywidualnych i zbiorowych
w poniedziałki od 8.00 do 16.00, od wtorku do piątku od 8.00 do 18.00,
tel./fax 077-45-45-941, 077-45-39-082 do 85 w. 108.
KASA BILETOWA (tel. 077-45-45-941, 077-45-39-082 do 85 w. 109)
czynna od wtorku do piątku od 10.00 do 14.00 i od 15.00 do 18.00
lub do rozpoczęcia przedstawienia, w soboty i niedziele godzinę przed spektaklem.

Organizatorem Teatru im. Jana
Kochanowskiego w Opolu jest
Samorząd Województwa
Opolskiego.

Redakcja programu – KATARZYNA DUDEK, HALINA FLEGER

Opracowanie komputerowe:
STUDIO „CONTEXT”, tel. 077 45-67-335
Druk: „SADY” Krąpkowice

TVP OPOLE

RADIO
OPOLE
teatr, opinia, kultura, muzyka

gazeta
W O P O L E

Teatr im. Jana Kochanowskiego
45-056 Opole, Plac Teatralny 12
sekret. tel./fax 48(0)77-45-45-942, 077-45-39-086;
centrala tel. 077-45-39-082 do 85
www.teatrkochanowskiego.art.pl biuro@teatrkochanowskiego.art.pl